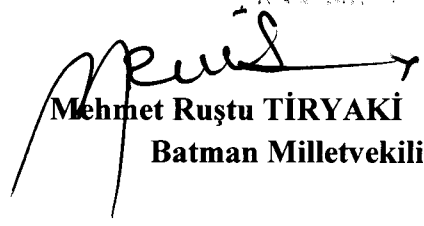

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık* tarafından Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Mehmet Ruştü TİRYAKİ
Batman Milletvekili

Sosyal olarak “eksik, işlevsiz, anormal” gibi tabirlerle inşa edilmiş olan “engellilik” kavramının yarattığı ve toplumun geri kalanında ön yargı, korku, görmezden gelme, düşük beklenti şeklinde dışa vuran davranış kalıpları engellilere yönelik sosyal izolasyon ve ayrımcılık sonuçlarını doğurmaktadır. Bir biçimde “öteki” ve dolayısıyla da “kötü” olarak kodlamalarla var olan bu yaklaşım, hakları nitelikli yasal düzenlemelerle güvence altına alınmayan engellileri sosyal ve kültürel yaşama katılma, eğitim alma ve işgücüne eşit katılım gibi haklardan mahrum bırakmaktadır.

Kökleşmiş bu yaklaşım ve yetersiz sosyal politikalar nedeniyle engelli nüfusun yaşadığı en büyük sorunlardan biri işsizliktir. İstihdama katılımları için nitelikli ve bütünlüklü bir politika geliştirilmemesi sebebiyle ekonomik olarak dezavantajlı gruplar arasında yer alan engelliler, derinleşen ekonomik kriz, artan hayat pahalılığı ve yoksulluktan da en çok etkilenen kesimlerden olmuştur. İstihdam sorununun çözümüne yönelik bugüne kadar etkin ve kalıcı önlemler alınmadığı gibi kamu kurum ve kuruluşlarında dahi yasayla öngörülmüş yükümlülükler yerine getirilmemekte, kamuda %4 özel sektörde ise %3 olarak belirlenmiş olan memur ve işçi kadroları dahi doldurulmamaktadır. İstihdama katılabilen sınırlı sayıdaki engelliler ise çalışma yaşamında önemli sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunların başında; işyerindeki fiziki engeller, engelli çalışanlara yönelik tutum ve ön yargılar, vasıfsız işlerde düşük ücretle ve terfi imkanından yoksun bırakılarak çalışmak gelmektedir.

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 27. maddesine göre “*Taraf Devletler engellilerin diğer bireylerle eşit koşullar altında çalışma hakkına sahip olduğunu kabul eder. Bu hak, engellilerin, açık, bütünleştirici ve erişilebilir bir iş piyasası ve çalışma ortamında serbestçe seçtikleri bir işle hayatlarını kazanmaları fırsatını da içerir. Taraf Devletler çalışırken engelli olanlar dahil olmak üzere tüm engellilerin çalışma hakkının yaşama geçmesini yasama çalışmalarını da içeren uygun tüm tedbirleri alarak güvence altına alır.*” Türkiye'nin de imzalayıp onayladığı Sözleşme; engellilerin toplumsal yaşamda diğer kişi ve kesimlerle eşit olarak yer alması, hak ve temel özgürlüklerden tam ve eşit koşullarda yararlanmasının sağlanması noktasında taraf devletlere yükümlülük yüklemektedir.

Türkiye’de engelli nüfusuna ilişkin ilk istatistiki bilgiler, 2000 yılında gerçekleştirilen genel nüfus sayımıyla elde edilmiştir. Sonraki yıllarda söz konusu alanda nitelikli herhangi bir araştırma ve çalışma yapılmayarak örnekleme yöntemi ile yapılan bazı tahmini rakamlara ulaşılmış olsa da Türkiye’de engelliliğe ilişkin kapsamlı, güncel, erişilebilir, kıyaslanabilir, kamu hizmeti planlamasında kullanılabilir sağlıklı veriler bulunmamaktadır.

Bu bağlamda;

1. Türkiye’deki engellilerin yaş, cinsiyet, medeni durum ve engel gruplarına göre dağılımı nedir?
2. İstihdam edilen engellilerin çalışma yaşındaki engellilere oranı nedir? İstihdam edilen engelli sayısından kaç kamu kurumlarında, kaç özel sektörde çalışmaktadır?
3. Kamu ve özel sektörde istihdam edilen engellilerin engel gruplarına göre dağılımı nedir?
4. Mart 2022 itibariyle kamu kurumları ve özel sektörde zorunlu engelli çalıştırma açığı ne kadardır?
5. Engelli istihdam etmediği için ceza uygulanan iş yeri sayısı illere göre nasıldır? Toplam kesilen ceza miktarı ne kadardır?
6. EKPSS sınavından yeter puan alarak atama bekleyen engelli sayısı ne kadardır?